

Església de Sant Vicenç

Sant Vicenç de Montalt

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Plaça de l'Església, núm. 2
Emplaçament Nucli antic

Coordenades:

Latitud: 41.578559117835
Longitud: 2.5093678015982
UTM Est (X): 459100
UTM Nord (Y): 4603102

Classificació

Número de fitxa 08264 - 18
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Alfonsí Gòtic Modern Renaixement Contemporani
Segle XVI-XIX
Any 1601
Autoria de l'element: Dionís Torres
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BPU
Observacions protecció: Normes complementàries i subsidiàries de planejament de Sant Vicenç de Montalt
Data aprovació: dc., 12/02/1986 - 12:00
Número inventari IPA, núm. 9051
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Religios
Titularitat Privada
Titular: Arquebisbat de Barcelona (Carrer del Bisbe, núm. 5 / Barcelona)
Fitxes associades:

Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dv., 20/09/2024 - 12:53

Descripció

Església d'estil gòtic tardà, dedicada a Sant Vicenç. És d'una sola nau, de tres trams coberts per voltes ogivals simples, amb pilastres i decoració renaixentista. Als laterals hi trobem tres capelles a cada costat. La façana està orientada al sud-oest. A la capçalera hi ha un absis poligonal de cinc costats, amb un fals transsepte format per dues capelles laterals encarades i un cor sobre el tram inicial. A l'extrem dret del transsepte es va afegir la capella del Santíssim, l'any 1886, de dos trams i absis poligonal d'estil neogòtic.

Presenta elements de fortificació. En el frontis destaca el portal renaixentista (1598) obra del picapedrer Jaume Costa, de Torroella de Montgrí, amb columnes corínties estriades sobre un pedestal, adossades als brancals i coronat amb un frontó triangular, obra de Pierre Balquer. A l'interior hi trobem una imatge de Sant Vicenç amb dos àngels als costats de marbre fets per Enric Monjo. El campanar de secció quadrada, de 24,5 m d'alçada es troba a l'angle sud-oriental. Està decorat amb una motllura a mitja alçada que separa el primer del segon tram. Està coronat per un terrat de gàrgoles als angles i una barana de merlets esglaonats; i al damunt, quatre arcs apuntats en diagonal units al centre per sostenir una campana horària. Sota el terrat, la cel·la queda oberta amb quatre finestres d'arc de mig punt, una a cada cara, i l'esfera d'un rellotge al dessor, a la cara frontal. Sota aquest rellotge hi trobem un rellotge de sol, i a sota, l'empremta d'un impacte d'obús de la Guerra Civil espanyola. Damunt el portal hi trobem una rosassa, no gaire gran, oberta l'any 1631. Al seu damunt un matacà i dues finestres laterals, que donen al que es coneix com la sala dels carlins.

A l'interior de l'església, al costat de l'epístola, entrant a mà dreta, trobem el baptisteri amb la pica baptismal. És obra de Rafel Solanich. A continuació hi ha l'accés al cor i al campanar. Tot seguit ens trobem amb la capella de Sant Isidre, amb una imatge de bulto al centre, de factura moderna i escenes de la vida del sant, obra de Francesc Vidal Gomà (1894-1970), l'any 1945. Del primer retaule dedicat a Sant Isidre, Sant Abdó i Sant Sené, que no s'ha preservat, se'n tenen molt poques dades. De Sant Isidre es va crear una administració formada per dos pagesos, per tenir cura de l'altar, de la capella i de la festa. L'administració tenia bandera pròpia i bacina. La festa se celebrava el 15 de maig, acordat pel Consell de la Universitat de Sant Vicenç. Entre aquesta capella i el baptisteri es va obrir, l'any 1886, la capella del Santíssim, amb l'altar fet amb pedra de Montserrat i seguint l'estil gòtic de la nau principal.

A la capçalera de la nau hi ha el presbiteri, on se situa l'altar major presidit per la imatge de Sant Vicenç i als costats l'arcàngel Sant Miquel i Santa Anna. A la paret, també hi ha quatre quadres que pertanyien al retaule (1616) d'Agustí Pujol que es va cremar l'any 1936. Des del presbiteri s'accedeix a la sagristia, sota la qual es creu que hi havia l'església primitiva; i al davant, una porta d'accés directe a la façana que dona a la rectoria.

A la banda de l'Evangeli trobem tres capelles més. La primera dedicada a Sant Josep, però que es coneix com la capella de la Immaculada, amb la imatge de Sant Josep al centre. També hi ha els mausoleus de les famílies Misser i Mora; així com les portes originals de l'antic retaule d'Agustí Pujol, que també es van conservar. En aquesta capella també hi trobem una placa commemorativa dels 400 anys de la creació de l'església (1601-2001); col·locada el 22 de gener de 2021 amb la presència del senyor arquebisbe de Barcelona Ricard Maria Carles, que presidí l'eucaristia. A continuació hi ha la capella del Roser, amb un retaule on surten els misteris del rosari i un quadre de Santa Teresa de Jesús. Destruït l'antic retaule durant la Guerra Civil espanyola, es refà l'any 1950. Les pintures són obra d'Albert Ràfols i Cullerés (1892-1986).

La imatge de la mare de Déu és una talla dels deixebles de l'escultor Manuel Martí Cabré (1910-1950). Aquest tipus de quadres s'acostumaren a fer a partir de la canonització de la santa (1622).

La darrera de les capelles de l'Evangeli, la primera, a mà esquerra entrant, és la de Sant Antoni de Pàdua, amb la seva imatge al centre, i Santa Teresa de l'Infant Jesús i Sant Antoni Abad als costats. També hi ha una imatge de Jesús Natzaret portant la creu, que s'havia tret en processó. Es conserva a l'interior d'una fornícula amb pintures al fresc d'un àngel, obra d'Antoni Buch.

Al peu de la nau hi ha el cor, amb un orgue de fabricació suïssa (Spath) inaugurat l'any 2006. A la paret es conserva un carilló antic del segle XVI-XVII i també hi ha l'accés al campanar, amb una escala de cargol feta de pedra.

Observacions:

Els magnífics retaules es varen cremar, juntament amb d'altres objectes litúrgics i artístics, l'any 1936. El de l'altar Major era d'estil entre renaixentista i barroc, obra d'Agustí Pujol (1616 - 1618) amb la col·laboració amb Gabriel Munt i Sebastià Carbonell; el del Roser, obra barroca de Domènec Rovira i Josep Tramulles (1648); i el tercer, també barroc, dedicat a Sant Isidre, obra de Pau Costa (1704).

Història

L'església parroquial de Sant Vicenç de Montalt, dita abans de Caldes o de Llavaneres, fou bastida damunt del temple preexistent a finals del segle XVI, arran de la seva independència com a parròquia. No obstant això, sabem que l'any 1174 (Mn. Mas, 1921) ja constava com a parroquia independent però que perdé aquesta condició en agregar-se a la parròquia de Sant Andreu de Llavaneres. En un altre document de 1230, el bisbe de Barcelona faculta a un noble militar barceloní, Pere Gruny, per erigir una capella dedicada a la Mare de Déu i un hospital per a pelegrins en el lloc anomenat "*call de Starach ahont hi havia comprat terres, mitjençant també lo beneplácit del clergue (rector) de Sant Andreu de Llevaneras, y el de Sant Vicens de Caldes, per quant lolloch de Caldes d'Estrach era dins dels termes de dites parroquies, compreses aquestes dins el terme de Castell de Matar*". (Mn. Mas, 1921, 2).

Més tard aquesta independència es perd i passa a dependre de la de Sant Andreu. Tot i que se celebrava missa el tercer diumenge de cada mes. En una visita pastoral de l'any 1303, els veïns de Sant Vicenç demanen que el capellà de Sant Andreu hi celebri missa cada diumenge.

L'any 1543 Llavaneres aconsegueix desvincular-se de la jurisdicció del senyor del castell de Mata. I aprofitant l'avinentesa també ho aconsegueixen els veïns de Sant Vicenç amb relació a Sant Andreu.

El 18 de maig de l'any 1577, el bisbe de Barcelona, Joan Dymas Loris, decretà la creació de la parròquia de Sant Vicenç. El 13 d'abril de 1584, el papa Gregori XIII expedeix la butlla de creació. El primer rector propi fou mossèn Bartomeu Catà, nascut a can Catà de la Torre, de Sant Andreu de Llavaneres. La primera tasca del rector i d'una junta de feligresos fou la construcció de la nova església, ja que la que hi havia no s'adequava a les necessitats de la nova parròquia.

La parròquia firmà contracte amb Dionís Torres, mestre de cases de Calella, el 8 d'abril de 1591, amb la condició que s'hauria d'acabar al cap de deu anys, per un import de 25.000 lliures. Els feligresos es comprometien a subministrar la calç necessària. La primera pedra es col·locà el 29 d'agost de 1591. El novembre de l'any 1595 ja s'havia construït el baptisteri i a la clau de volta s'hi representa la imatge de Sant Vicenç. A mitjans de desembre s'acaba el segon tram, amb la imatge de Sant Joan a la clau de volta. A la clau del tercer tram s'hi troba l'escut de Catalunya i es col·locà el 12 de desembre de 1596.

Bibliografia

AJUNTAMENT DE SANT VICENÇ DE MONTALT (2002). Pla Especial de Reforma Interior del nucli històric de Sant Vicenç de Montalt (PERI).

Anònim (ss.dd). *Sant Isidre, llaurador i copatró*.

BRUNET, Jordi; BUCH, Joan; BUCH, Antoni; GELONCH, Jaume i MARIN, Maria (2000). *Sant Vicenç de Montalt. Imatges d'ahir 1900-1970*. Ajuntament de Sant Vicenç de Montalt.

BUCH i ESTEBAN, Antoni (1984). *Sant Vicenç de Montalt. Narració històrica*. Patronat Pro Cultura, Urbanisme i Turisme de Sant Vicenç de Montalt.

CAMPOY, Josep Lluís i BOBA, Assumpta (2009). *Catàleg de protecció de béns i paisatges del Pla d'Ordenació Urbanística municipal de Sant Vicenç de Montalt*. Ajuntament de Sant Vicenç de Montalt. Document no vigent.

ESPRIU FERNÁNDEZ, Carme (2003). *Una església per a un poble: Sant Vicenç de Montalt*. Inèdit.

MAS, Mn Josep (1921). *Nota històrica de l'església parroquial de St. Vicens de Llevaneras. Bisbat de Barcelona*. Reproducció facsímil sense datar amb la col·laboració de Caixa laietana.

PÉREZ I FERNÁNDEZ, German i MEDINA ESPIGARES, Gabriel (2023). *Document d'aprovació inicial del Pla d'Ordenació Urbanística municipal de sant Vicenç de Montalt. Document 5: Catàleg de béns protegits*. Ajuntament de Sant Vicenç de Montalt. Document no aprovat.

SAIZ i XIQUÉS, Carles (2001). *Sant Vicenç de Montalt. El creixement urbanístic d'una població a cavall dels segles. De la formació del nucli a l'expansió cap el litoral*. Beca d'investigació de l'Ajuntament de Sant Vicenç de Montalt. Treball inèdit.

Enllaços d'interès:

[Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya.](#)
[Pobles de Catalunya.](#)

